

Sygn. akt II Ca 765/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Przemysław Maciejewski (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniego O. D. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową K. K.

przeciwko D. D. (2)

o alimenty

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 22 października 2013 roku, sygn. akt III RC 220/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego D. D. (2) na rzecz małoletniego powoda O. D. alimenty w kwocie po 300 złotych miesięcznie podwyższa do kwoty po 500 (pięćset) złotych miesięcznie.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 765/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 października 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa O. D. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową K. K. przeciwko D. D. (2):

1. zasądził od pozwanego D. D. (2) na rzecz jego małoletniego syna O. D. (1) urodzonego (...) w P. alimenty w kwocie po 300 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 9 kwietnia 2013 roku, płatne w terminie do 10-tego każdego miesiąca, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego - K. K., z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. nie obciążył pozwanego kosztami procesu,

4. zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami,
5. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

O. D. (1) ma półtora roku i jest dzieckiem pochodzącym z nieformalnego związku (...).

Małoletni rozwija się prawidłowo i jest zdrowy. Po urodzeniu przeszedł operacje, ale obecnie nie ma przewlekłych chorób. Małoletni uczęszcza do Prywatnego Przedszkola (...), gdzie chesne za pobyt na miesiąc wynosi 320 złotych, odpłatność za wyżywienie kosztuje 10 złotych dziennie. W miesiącu wrześniu 2013 r. za wpisowe matka małego zapłaciła kwotę 220 złotych. Dziecko w w/ w przedszkolu jest od godziny 8.00 do 16.00. Małoletni w domu je śniadanie, kanapki. Koszt uczęszczania dziecka do Prywatnego Przedszkola to wydatek w wysokości 520 złotych miesięcznie. Matka małego kupiła O.spodnie dresowe za kwotę 20 złotych, rajtuski za 6 zł, pięć bluzek po 15 złotych za sztukę. Przedstawicielka ustawowa małego kupuje mu „(...)”, co kosztuje 5 złotych za 4-pak. Daje synowi po jednym „(...)” dziennie. Małoletni urodził się z wadą niedrożności jelit i jest pod stałą kontrolą chirurga. Od stycznia 2013 r. matka małego była z dzieckiem dwa razy na kontroli. Wizyty są nieodpłatne. Dziecko nie bierze żadnych leków. Małoletni często przeziębiał się. Od stycznia 2013 r. dziecko chorowało cztery razy. Podczas ostatniej choroby matka małego na leki wydała 200 złotych, wtedy też dziecko zażywało lek H. oraz leki na kaszel. Małoletni powód przyjmował różne leki, ostatecznie przyjmował antybiotyk, za który zapłacili dziadkowie macierzyści. Małoletni nie posiada żadnego majątku.

K. K. jest zatrudniona w firmie (...) w miejscowości U. na podstawie umowy o dzieło. W miesiącu wrześniu nie zostało jej wypłacone wynagrodzenie. Otrzymuje wynagrodzenie od podpisanej umowy. Każda umowa jest punktowana inaczej. Zajmuje się zawieraniem umów telefonicznych. Otrzymuje zasiłek rodzinny na dziecko w kwocie 77 złotych miesięcznie. Matka małego mieszka wraz z synem w mieszkaniu jej ojca. To jest mieszkanie lokatorskie. Czynsz wynosi 370 złotych miesięcznie wraz z wodą. Za energię K. K. płaci 120 złotych co dwa miesiące, za gaz 90 złotych miesięcznie. Nie posiada ona majątku, długów, ani oszczędności.

D. D. (2) ma 26 lat i nie posiada wyuczonego zawodu. Oprócz małego powoda posiada na utrzymaniu małą córkę N., która ma 3-4 lata. Na córkę ma ustalone alimenty w kwocie 450 złotych miesięcznie. Co do nich jest prowadzona egzekucja komornicza. Pozwany przebywa w Areszcie Śledczym jako osoba skazana za znęcanie nad byłą żoną. Ma jeszcze do odbycia karę 14 miesięcy. Przed osadzeniem mieszkał w mieszkaniu, należącym do jego ojca i z tego tytułu nie ponosił żadnych opłat. Prowadził działalność gospodarczą, polegającą na remontowaniu i wykończeniu wnętrz. Osiągał dochód z tego w wysokości 2.000 złotych. Nie posiada on majątku, ani oszczędności. W lutym lub marcu sprzedał mieszkanie za cenę 93.000 złotych. Kupił samochód matce małego powoda za kwotę 8.000 złotych. Dał na wakacje 7.000 złotych konkubinie. Pozostałe pieniądze, pochodzące ze sprzedaży wydał. Posiada długi w Urzędzie Skarbowym za nieopłacenie podatku w kwocie, której nie zna.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. A. R. prowadzi sprawę egzekucji komorniczej Kmp 50/11 z wniosku N. F., którą reprezentuje J. F. na podstawie tytułu wykonawczego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 15.06.2012 r. sygn. akt III RC 229/12 oraz wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 4.04.2011 r. sygn. akt I C 74/11, zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 10.05.2011 r. Na dzień 14 października 2013 r. zaległość w tej sprawie od listopada 2013 r. wynosi alimenty bieżące 450 zł plus opłata 68,70 zł miesięcznie po 518,70 zł, płatne do 10-go każdego miesiąca, alimenty zaległe dla wierzyciela 376,02 zł, odsetki do 14.10.2013 r. w kwocie 115,91 zł, świadczenia wypłacone z Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 9.271,24 zł, odsetki zaległe dla Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 614,36 zł.

W dniu 5 lipca 2013 r. przedstawicielka małego O. D. złożyła wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. A. R. w sprawie Kmp 63/13 na podstawie tytułu wykonawczego w zakresie zabezpieczenia postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 27.06.2013 r. w sprawie sygn. akt

III RC 220/13, zaopatrzonego w klauzule wykonalności z dnia 27.06.2013 r., wnosząc o egzekucję alimentów zaległych na rzecz alimentowanego O. D. od 1 maja 2013 r. do 30 czerwca 2013 r. po 300 złotych oraz egzekucję alimentów bieżących poczynając od dnia 1 lipca 2013 r. Zaległość w tej sprawie na dzień 14.10.2013 r. wynosi: alimenty zaległe dla wierzyciela w kwocie 1.800 złotych, odsetki do 14.2013 r. wynoszą 51,50 zł, od listopada 2013 r. alimenty bieżące 300 zł plus opłata 53,20 złotych łącznie miesięcznie po 353,20 złotych płatne z góry do 10-go każdego miesiąca.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, iż zgodnie z art. 133 § 1 KRO rodzice zobowiązani są do dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zakres tego obowiązku wyznacza regulacja art. 135 KRO stosownie, do której wysokość alimentów zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobków i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Obecnie usprawiedliwione potrzeby małoletniego O. D. nie są w pełni zaspokajane z uwagi na nieregularne łożenie alimentów przez D. D. (2) na rzecz syna. Należy podkreślić, iż chłopiec ma półtora roku i wymaga zaspokajania jego usprawiedliwionych, podstawowych potrzeb. Mimo zawarcia między stronami umowy alimentacyjnej, w której pozwany zobowiązał się łożyć na swoje dziecko kwotę 500 złotych miesięcznie tytułem alimentów, pozwany nie łożył na utrzymanie małoletniego. Sąd pominął jednak w/w umowę w stanie faktycznym, uznając iż nie rodzi ona skutków prawnych.

Zaspokojenie potrzeb dziecka wiąże się z ponoszeniem wydatków na wyżywienie, mieszkanie, odzież oraz leczenie. Koszty utrzymania małoletniego kształtują się w wysokości co najmniej 600 zł miesięcznie. Samo prywatne przedszkole to wydatek w wysokości 520 złotych miesięcznie. Jednak, w ocenie Sądu, matka małoletniego, mogłaby skorzystać z publicznego żłobka miejskiego i w ten sposób mogłaby ograniczyć wydatki na rzecz małoletniego. Tym bardziej, iż jako matka samotnie wychowująca swoje dziecko mogłaby poczynić starania o uzyskanie pierwszeństwa na liście oczekujących do przyjęcia dzieci. Sąd nie posiadał wiadomości na temat uzyskiwanych przez matkę małoletniego powoda dochodów, gdyż ona nie była ich w stanie określić. Mimo to, jednak przyznać należy, iż K. K. przyczynia się do zaspokojenia potrzeb syna poprzez starania o jego wychowanie. W ten sposób spełnia swój obowiązek alimentacyjny wobec małoletniego. Należy podkreślić, że obowiązkiem wychowania i utrzymania dzieci obciążeni są oboje rodzice, dlatego też pozwany również winien partycypować w koszty utrzymania i wychowania syna.

Ustalając wysokość alimentów Sąd bierze pod uwagę zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Nie chodzi tutaj tylko o bieżącą sytuację majątkową osoby zobowiązanej, ale o jej potencjalne możliwości zarobkowe, które określają zarobki i dochody, jakie uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. Pozwany jest osobą młodą i zdrową, dlatego jego możliwości zarobkowe są duże. Tym bardziej, iż przed osadzeniem w Areszcie Śledczym prowadził działalność remontową i wykończeniową, uzyskując z tego dochód w wysokości 2.000 złotych. Dlatego też pozwany D. D. (2) w pierwszym zakresie osiągnany dochód powinien przeznaczać na alimenty dla swoich dzieci, ponieważ obowiązek alimentacyjny wobec dziecka wyprzedza inne zobowiązania pozwanego. Własne wydatki i potrzeby pozwany powinien natomiast ograniczyć. W sytuacjach skrajnych, zwłaszcza o charakterze przejściowym, sprośnienie obowiązkowi alimentacyjnemu wymaga poświęcenia części składników majątkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000r. I CKN 1538/99, orzeczenie Sąd Najwyższy z dnia 12 listopada 1976 r. II CRN 236/76). Pozwany wprawdzie zeznał, iż posiada oszczędności w wysokości 20.000 złotych, które trzyma u swojej mamy, jednak jak wykazały pisma od Komornika Sadowego - mimo to posiada wysokie zadłużenie z tytułu niepłacenia alimentów. Informacje te są sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz z doświadczeniem życiowym. Bowiem, gdyby pozwany faktycznie posiadał jakiegokolwiek oszczędności, nie posiadałby zadłużenia. Skoro więc pozwany posiada zadłużenie, i to nie tylko na małoletniego powoda, ale także nad swoją małoletnią córkę - N. F., to zmniejsza to wiarygodność zeznań pozwanego, co do posiadanych oszczędności. Na ten fakt nie został ponadto przedstawiony żaden dowód, dlatego Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanego oraz matce małoletniego w tej kwestii.

Oceniając sytuację majątkową pozwanego, Sąd doszedł do przekonania, że obciążenie go świadczeniem alimentacyjnym w kwocie 300 zł miesięcznie jest adekwatne do potrzeb dziecka, dochodów pozwanego oraz jego

możliwości zarobkowych i majątkowych. Sąd miał na uwadze fakt, iż pozwany posiada na utrzymaniu także inne małoletnie dziecko, oraz to, iż obecnie przebywa w Areszcie Śledczym w P., gdzie nie pracuje odpłatnie. Sąd miał także na uwadze okoliczność, iż matka małoletniego, jak do tej pory posiadała fundusze na opłacanie pobytu dziecka w prywatnym przedszkolu, dlatego można zatem sądzić, że uzyskiwane przez matkę dziecka dochody muszą być wysokie. Ponadto także nie bez znaczenia dla Sądu była okoliczność, iż matka małoletniego ma możliwość mieszkania w mieszkaniu, należącym do jej ojca, co powoduje, iż nie jest ona obarczona dodatkowymi opłatami za wynajem, a jedyne wydatki z tytułu mieszkania to opłacanie czynszu, energii i gazu. Poza tym zmniejsza wiarygodność zeznań matki małoletniego fakt, iż na rozprawie w dniu 21 czerwca 2013 r. oświadczyła, że nie ma z czego żyć, a następnie na rozprawie w dniu 8 października 2013 r. zeznała, iż alimenty otrzymywała cały czas, od września 2012 r. w kwocie po 500 złotych miesięcznie i tylko był moment, że pozwany przestał płacić alimenty na rzecz małoletniego. Sąd pominął także w ustaleniach faktycznych zeznania matki dziecka w kwestii, iż alimenty potrzebne są jej do stypendium, gdyż Sąd zasądzając alimenty ma na celu dobro dziecka i zaspokojenie jego potrzeb, inne okoliczności i korzyści dla którejkolwiek strony dla Sądu nie mają znaczenia.

Sąd uznał za niedopuszczalne zawarcie ugody między stronami, jaka została zaproponowana przez strony na rozprawie w dniu 8 października 2013 r., z uwagi na możliwość pokrzywdzenia innych ujawnionych wierzycieli. Wszakże pozwany, będąc na wolności i w pełni zdrowy nie realizował obowiązku alimentacyjnego względem swojej córki N., to tym bardziej nie będzie go realizował podczas odbywania kary pozbawienia wolności. Dodać trzeba także, iż pozwany posiada także, jak sam zeznał w toku w/w rozprawy zobowiązania pieniężne w stosunku do Urzędu Skarbowego w wysokości, której nawet nie zna. Takie stanowisko pozwanego świadczy o lekceważeniu swoich zobowiązań. Powoduje to sytuację, iż zawarcie ugody mogłoby spowodować pokrzywdzenie wierzycieli, dlatego Sąd uznał zawarcie ugody w treści proponowanej przez strony za niedopuszczalne.

Z uwagi na powyższe, Sąd Rejonowy mając na względzie treść 133 § 1 KRO oraz art. 135 KRO zasądził na rzecz małoletniego O. D. od pozwanego D. D. (2) alimenty w kwocie 300 zł miesięcznie. W pozostałej części powództwo oddalił jako nazbyt wygórowane oraz zmierzające do przerzucenia na pozwanego całości kosztów utrzymania małoletniego. K. K. w pozostałym zakresie winna pokrywać wydatki związane z zaspokojeniem usprawiedliwionych potrzeb małoletniego stosownie do swoich dochodów.

Mając na uwadze sytuację materialną pozwanego, Sąd na podstawie art. 102 KPC zwolnił go od ponoszenia kosztów postępowania.

Zgodnie z art. 100 KPC zniósł wzajemnie koszty między stronami.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt. 1 KPC Sąd nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku z dnia 22 października 2013 r. wniosła przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda zaskarżając go w części oddalającej powództwo i wnosząc o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego syna O. D. (2) alimenty w kwocie po 500 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu apelacji podnosiła, iż Sąd nie wziął pod uwagę ani jej sytuacji materialnej, ani potrzeb dziecka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona a jej skutkiem jest zmiana zaskarżonego orzeczenia.

Jak słusznie podnosi skarżąca w apelacji Sąd Rejonowy nie rozważył wszechstronnie całego materiału dowodowego dopuszczając się naruszenia przepisów art. 133 KRO i art. 135 KRO i nietrafnie ustalił zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda co miało wpływ na wysokość zasądzonych na jego rzecz alimentów.

W myśl art. 133 § 1 KRO rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. Zgodnie zaś z art. 135 § 1 KRO zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Trzeba

przy tym zwrócić uwagę na fakt, iż przy określaniu wysokości alimentów należy mieć na względzie współzależność jaka zachodzi między usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionych a możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zobowiązanego. Wyraża się ona bowiem w tym, iż usprawiedliwione potrzeby powinny być zaspokojone w takim zakresie w jakim na to Przy określaniu wysokości alimentów należy mieć na względzie współzależność jaka zachodzi między usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionych a możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zobowiązanego. Wyraża się ona bowiem w tym, iż usprawiedliwione potrzeby powinny być zaspokojone w takim zakresie w jakim na to pozwalają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego.

Z materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd i instancji wynika, iż usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda są wyższe niż to przyjął Sąd Rejonowy. Słusznie zatem podnosi skarżąca w apelacji, że Sąd zbyt nisko określił potrzeby dziecka uznając, iż wynoszą one co najmniej 600 zł. Jak wynika z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń, z czym należy się zgodzić, głównym czynnikiem wpływającym na wysokość kosztów utrzymania małoletniego powoda to koszt prywatnego przedszkola, który wynosi 520 zł miesięcznie. Nie można jednak zgodzić się z oceną, iż matka dziecka mogłaby koszt ten ograniczyć posyłając dziecko do przedszkola publicznego. Jak wynika z oświadczenia przedstawicielki ustawowej powoda, zmuszona była ona bowiem zapisać dziecko do prywatnego przedszkola gdyż dziecko nie zostało przyjęte do przedszkola publicznego. Biorąc pod uwagę, iż alternatywny w tej sytuacji koszt opiekunki to około 800 zł to właśnie posłanie dziecka do placówki prywatnej stanowi w tej sytuacji ograniczenie kosztów z tym związanych. Powszechnie wiadomo, że na rynku panuje niedostatek publicznych przedszkoli i żłobków stąd rodzice muszą się posilkować kierowaniem dziecka do pałcówek prywatnych.

Ustalając koszt utrzymania małoletniego powoda należy mieć na względzie, iż dziecko ma wprawdzie dopiero dwa lata ale jest chorowite. Wprawdzie po operacji związanej z wykrytą wadą niedrożności jelit jaką powód przeszedł po urodzeniu w chwili obecnej nie cierpi na żadne choroby przewlekłe ale w związku z długą hospitalizacją po operacji ma osłabioną odporność i często choruje, co wiąże się z dodatkowymi kosztami nie tylko związanymi z zakupem leków ale też kosztami dodatkowej opieki kiedy powód nie chodzi do przedszkola. Zważyć też trzeba, iż małoletni powód w dalszym ciągu pozostaje pod stałą kontrolą chirurga a w ostatnim okresie również kardiologa w związku z podejrzeniem wady serca.

Rozmiar usprawiedliwionych potrzeb dziecka niezdolnego jeszcze do samodzielnego utrzymania się, które obowiązani są zaspokoić jego rodzice, jest szerszy ze względu na stosowane przy ustalaniu tych potrzeb kryterium równej stopy życiowej. Dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich żyją sami.

Nie ulega wątpliwości, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest w stanie samo się utrzymać może polegać także w całości lub w części na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie (art. 135 § 2 KRO). W taki też sposób swój obowiązek alimentacyjny wobec małoletniego powoda realizuje matka.

W kontekście określania wysokości zobowiązania alimentacyjnego pozwanego nie można też zaakceptować – na co słusznie zwraca uwagę apelacja strony powodowej - równych proporcji w obciążeniu alimentami obydwójga rodziców. Sąd Rejonowy przy określeniu usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda na poziomie co najmniej 600 zł obciążył pieniężnym świadczeniem alimentacyjnym każdego z rodziców po połowie. W sytuacji gdy powód pozostaje przy matce, która swój obowiązek alimentacyjny realizuje także przez osobiste starania o wychowanie dziecka, oznacza to przerzucenie na matkę większego ciężaru alimentowania powoda. W związku z tym matka powoda, która zajmuje się jego wychowaniem powinna być przynajmniej w znacznej części zwolniona z ponoszenia kosztów utrzymania małoletniego.

Jak wynika z poczynionych ustaleń pozwany w chwili obecnej przebywa w zakładzie karnym, gdzie odbywa karę pozbawienia wolności. Sam fakt pobytu w zakładzie karnym nie stanowi przeszkody do podwyższenia alimentów skoro przez osadzeniem pozwany prowadził działalność remontową i wykończeniową, uzyskując z tego dochód w wysokości 2.000 złotych, a więc jego możliwości zarobkowe są duże.

Sąd zbyt nisko oceniając koszty utrzymania dziecka i dokonując błędnego rozdziału pieniężnego obowiązku alimentacyjnego między rodzicami tym samym błędnie określił wysokość alimentów należnych powodowi od pozwanego.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe, dzielając w całości zarzuty podniesione w apelacji Sąd na podstawie art. 386 § 1 KPC uwzględnił apelację przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda w całości i zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie podwyższył do kwoty po 500 zł miesięcznie.

Na oryginale właściwe podpisy